

Sygn. akt IX GC 511/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie IX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Skoczyńska

Protokolant: Maria Gąsior

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2018r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. spółki komandytowo – akcyjnej

w L.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda (...) spółka z o.o. spółki komandytowo – akcyjnej w L. na rzecz pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. kwotę 10.817 (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IX GC 511/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo - akcyjna w L. w pozwie z dnia 20 września 2017r. (data wpływu do Sądu) skierowanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. wnosił o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 11 sierpnia 2016 r. sygn. akt IX GC 298/13 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 23 sierpnia 2017 sygn. akt I ACa 1026/16 zaopatrzonych w klauzulę wykonalności w dniu 1 września 2017 r.

W uzasadnieniu wskazał, iż pismem z dnia 5 września 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Krasnymstawie T. F. prowadzący Kancelarię (...) w K. powiadomił (...) Sp. z o.o. S.K.A. o wszczęciu egzekucji w oparciu o tytuły wykonawcze w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 11 sierpnia 2016 r. sygn.. akt IX GC 298/13 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 23 sierpnia 2017 r. sygn. akt I ACa 1026/16 zaopatrzonych w klauzulę wykonalności w dniu 1 września 2017 r.

Na mocy powyższych wyroków zasądzona została od (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo - akcyjna w L. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.:

a) kwota 307.643,86zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2012r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

b) kwota 8.610 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lipca 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

c) kwota 5.810,37 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa za II instancję.

W oparciu o powyższe tytuły wykonawcze Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Krasnymstawie T. F. wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2794/17 dokonując zajęcia wierzytelności powoda jako dłużnika. Pismem z dnia 11 września 2017 r. powód (...) Sp. z o.o. S.K.A. powiadomił Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Krasnymstawie T. F. oraz pozwanego wierzyciela tj. (...) Sp. z o.o., że zobowiązanie wynikające z tytułu egzekucyjnego wygasło wskutek dokonanego potrącenia wierzytelności z tytułu zastępczego wykonania robót oraz naliczonych kar umownych. Do pozwu załączone zostało oświadczenie o potrąceniu z dnia 11 września 2017r. wraz załącznikami dowodem jego odbioru przez pozwaną Spółkę.

W ocenie powoda z uwagi na to, że wskutek dokonanego przez (...) Sp. z o.o. S.K.A. potrącenia wierzytelności zobowiązanie wygasło, powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego znajduje uzasadnienie prawne w treści art. 840 §1pkt 2 k.p.c.

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, że sprawa IX GC 298/13 tut. Sądu, z której pochodzi objęty niniejszym sporem tytuł wykonawczy została wszczęta z powództwa (...) spółka z o.o. i dotyczyła zwrotu kaucji gwarancyjnej.

W toku postępowania w sprawie IX GC 298/13 (...) Sp. z o.o. S.K.A. wnosząc o oddalenie powództwa powoływała się na usterki w wykonaniu robót, tożsame z będącymi podstawą wierzytelności zgłoszonej w zarzucie potrącenia, na którym oparte jest niniejsze powództwo.

(...) spółka z o.o. prezentowała konsekwentnie stanowisko, że zgłoszone usterki nie wynikają z jej winy, co znalazło potwierdzenie w wywołanych w sprawie dowodach z opinii biegłych i opinii prywatnej opracowanej na jej zlecenie. Pozwana wskazała, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego w sprawie IX GC 298/13 bezspornie wynika, że sporne usterki nie wynikały z wadliwości w wykonawstwie, tym samym nie była jako wykonawca zobowiązana do ich naprawy, a w konsekwencji nie może być obciążona kosztami ich zastępczego usunięcia i karami umownymi za opóźnienie w usunięciu wad, za które to wady nie odpowiada.

Powyższe znalazło odzwierciedlenie w treści rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego następnie podtrzymanego przez Sąd Apelacyjny, który orzekając w trybie instancji w niewielkim zakresie, a mianowicie co do kwoty 13.909,14 zł obniżył zasądzone roszczenie. Pozwana wskazała, że Sąd Apelacyjny nie rozważał kwestii związanej z przedmiotowymi usterekami, ani kto ponosi za nie odpowiedzialność uznając nieskuteczność potrącenia wzajemnych wierzytelności z kwoty gwarancji z uwagi na niedochowanie przez (...) Sp. z o.o. S.K.A. procedury przewidzianej umową, jak również nie dokonania naprawy usterek.

W argumentacji swego stanowiska pozwana podniosła, że po wszczęciu postępowania egzekucyjnego doręczono jej pismo powoda wzywające do usunięcia usterek zgłaszanych w sprawie IX GC 298/13 z zagrożeniem obciążenia jej kosztami zastępczego ich usunięcia oraz do zapłaty kar umownych. W odpowiedzi pozwana uznała wezwanie za bezpodstawne. Następnie pozwanej doręczono oświadczenie o potrąceniu, na które powołuje się w niniejszej sprawie powód. Z jego treści wynika, że (...) Sp. z o.o. S.K.A. dokonuje potrącenia kwoty zasądzonej objętymi niniejszym sporem wyrokami w łącznej kwocie 483.021,01 zł z własną wierzytelnością w kwocie 654.777 zł wynikającą z zastępczego usunięcia usterek i naliczonych kar umownych. Pozwana zakwestionowała zgłoszoną do potrącenia wierzytelność zarówno co do zasady jak i wysokości podnosząc, że wskazany przez powódkę rzekomy koszt napraw sprowadzał się do kwoty 12.177 zł brutto, na którą opiewała złożona faktura. Pozostała część wierzytelności stanowi należność z tytułu kar umownych w kwocie 642400 zł.

Pozwana nie uznała potrącenia za skuteczne, jako że objęta nim wierzytelność nie miała podstaw faktycznych i prawnych. Zdaniem pozwanej powód chcąc dochodzić zapłaty za usunięcie usterek winien w pierwszej kolejności udowodnić, że ponosi winę za ich powstanie, czego nie uczynił a zatem nie może skutecznie domagać się zapłaty. Zarzuciła powodowej spółce, że dopiero po uzyskaniu przez pozwaną prawomocnego wyroku zasądzającego należność z tytułu kaucji gwarancyjnej podjęła działania zmierzające do realizacji roszczeń z tytułu usterek, tylko w tym celu by uniknąć zapłaty. Niezależnie od zgłoszonych zarzutów pozwana podniosła, że należności powódki nawet gdyby miały uzasadnione podstawy, co w rozpatrywanym przypadku nie miało miejsca, byłyby przedawnione, gdyż pierwsze wezwanie do usunięcia wad popękanych płytek wystosowano w dniu 27 lipca 2012r. natomiast zlecenie ich naprawy w dniu 1 września 2017r. tj. 5 lat później.

W toku niniejszego sporu strona powodowa złożyła pismo z dnia 19 grudnia 2017r. zawierające kolejne oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z tytułu zastępczego wykonania robót naprawczych i kar umownych, które obejmowało zgłoszona do potrącenia wierzytelność w kwocie 661.445 zł z wierzytelnością pozwanej wynikająca z objętego niniejszym powództwem wyroku Sądu Apelacyjnego w łącznej kwocie 483021,01 zł (oświadczenie k. 94). Z treści oświadczenia wynikało, że na wierzytelność powodowej spółki składała się:

- kwota 25.920 zł - koszt zastępczego wykonania naprawy ścianki z luksferów w budynku przy ul. (...) w Ł.;
- kwota (...) – koszt montażu i demontażu rusztowania fasadowego w budynku przy ul. (...) w Ł.;
- 2337 zł koszt wynajmu rusztowania fasadowego w budynku przy ul. (...) w Ł.;
- 630.000 zł – kara z tytułu nieterminowego usunięcia wad i usterek naliczona zgodnie z wezwaniem z dnia 24 sierpnia 2017r.

W piśmie zaznaczono, że niniejsze oświadczenie zostało złożone z ostrożności procesowej na wypadek nie uznania bądź nie uwzględnienia w całości oświadczenia o potrąceniu z dnia 11 września 2017r.

Pozwana Spółka w odpowiedzi na doręczone jej powyższe oświadczenie o potrąceniu oraz poprzedzające je wezwanie do zapłaty z dnia 8 stycznia 2018r. podtrzymała wyżej prezentowane stanowisko w kwestii braku winy w powstaniu usterek, z których wynikała potrącona wierzytelność oraz zarzut przedawnienia ewentualnych roszczeń objętym tym oświadczeniem. Reprezentujący pozwana na rozprawie radca prawny oświadczył, że w wyniku prowadzonej egzekucji na konto wierzyciela została przekazana kwota 200 zł.

Powód potrzymał powództwo wnosząc o pozbawienie wykonalności objętych pozwem tytułów wykonawczych w całości. Reprezentujący go radca prawny oświadczył, że uzasadnienie dla zgłoszonej do potrącenia wierzytelności wywodzi ze stanowiska Sądu Apelacyjnego zawartego w uzasadnieniu wyroku, że roszczenia inwestora (powód) powinny opierać się na fakcie usunięcia wad i poniesieniu z tego tytułu kosztów (protokół z rozprawy k. 200-202).

W świetle powyższych stanowisk stron Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo przeciwegzekucyjne zgłoszone w rozpatrywanym pozwie oparte jest na treści art. 840 §1 pkt 2 k.p.c.

Artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Przez zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, należy rozumieć okoliczności faktyczne powodujące wygaśnięcie egzekwowanego zobowiązania lub niemożność egzekwowania, w tym potrącenie.

Powód dowodził w pozwie, iż zobowiązanie wynikające z objętych sporem tytułów wykonawczych wygasło na skutek oświadczenia o potrąceniu złożonego przez niego w piśmie z dnia 11 września 2017 r. (k.16). W treści oświadczenia odwołano się do zapisów umowy (...) z dnia 1.10 2005r. błędnie oznaczając datę roczną umowy jako 2015r. Na potrącaną analizowanym oświadczeniem należność o łącznej wartości 654.777 zł składa się kwota 12.177 zł kosztów

zastępczego wykonania robót naprawczych, 12.600 zł kary z tytułu nieterminowego usunięcia wad i usterek - wymiany bramy garażowej oraz 630.000 zł kary z tytułu nieterminowego usunięcia wad i usterek - popękanie posadzki z płyt granitowych. Z powyższego wynika, że oświadczenie o potrąceniu obejmowało wierzytelności, których źródłem było nienależyte wykonanie przez pozwanego zobowiązań wynikających z umowy nr (...) z dnia 1.10. 2005r. (wady i usterki wykonawcze), która była podstawą roszczenia dochodzonego przez (...) spółka z o.o. (generalnego wykonawcy) od (...) sp. z o.o. spółka komandytowo- akcyjnej (inwestor) o zwrot kaucji gwarancyjnej w sprawie IX GC 298/13 tut. Sądu, rozpoznawanej w toku instancji przez Sąd Apelacyjny w Lublinie Sygn. akt I ACa 1026/16. W wyniku rozpoznania tych spraw powstały objęte niniejszym sporem tytuły wykonawcze, będące podstawą prowadzonej w stosunku do powoda na wniosek pozwanego jako wierzyciela egzekucji komorniczej. W toku postępowań zarówno przed sądem I instancji jak i sądem odwoławczym podnoszone były przez (...) sp. z o.o. spółka komandytowo- akcyjną zarzuty obejmujące roszczenia z tytułu kosztów usunięcia wad wykonawczych i kar umownych za nieterminowe ich usunięcie, czyli w zakresie roszczeń będących podstawą zgłoszonego w niniejszym powództwie zarzutu wygaśnięcia roszczenia skutkiem dokonanego potrącenia. Uwzględnienie w znacznej części powództwa (...) spółka z o.o. było skutkiem uznania przez sądy obu instancji nieskuteczności w znacznej części zarzutów, które oparte na analogicznych przesłankach jak wierzytelność objęta rozpoznawanym zarzutem potrącenia w niniejszej sprawie.

Podstawą roszczeń objętych zarzutem w postępowaniach, z których powstały sporne tytuły jak również wierzytelności objętych oświadczeniem o potrąceniu będącym podstawą rozpatrywanego powództwa było ustalenie odpowiedzialności wykonawcy za wady wykonawcze. Powód prezentuje w niniejszym postępowaniu błędne stanowisko, że okoliczność ta została przesądzona w postępowaniach toczących się w sprawie sygn. akt I ACa 1026/16 i sygn. akt IX GC 298/13 tut. Sądu. Nie znajduje ono żadnego uzasadnienia, zważywszy na treść zapadłych wyroków, ani też nie ma oparcia w ustaleniach Sądu, na które powołuje się powód w ramach podstawy faktycznej zarzutu potrącenia. Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę wskutek apelacji w uzasadnieniu wyroku powołał treści ustaleń sądu I instancji, który wyraził ocenę, iż: „(...) brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności generalnego wykonawcy i jego zawinięcia w powstaniu wad” (str. 13 uzasadnienia S.A. w L. w sprawie sygn. akt I ACa 1026/16). Jednocześnie Sąd Apelacyjny uchylił się od oceny kwestii prawidłowego wykonania umowy z dnia 1 października 2005r. przez generalnego wykonawcę (...) spółka z o.o. w kontekście odpowiedzialności za wystąpienie niektórych wad budynku, przyjmując za sądem I instancji, że nie doszło do skutecznego złożenia oświadczenia o potrąceniu (str. 16-17 i 25 uzasadnienia jw.).

Z wyżej prezentowanych stanowisk sądów orzekających w sprawach, w których powstały kwestionowane tytuły wykonawcze nie wynika, jak twierdzi powód, że odpowiedzialność generalnego wykonawcy za usterki objęte zarzutem potrącenia została tam przesądzona. Sąd Apelacyjny uznając, że nie doszło do skutecznego złożenia oświadczenia woli o potrąceniu nie rozważał okoliczności wystąpienia wad i usterek oraz przyczyn ich powstania w kontekście zarzutów apelacji. Jedynie hipotetycznie Sąd Apelacyjny stwierdził, że gdyby wady były i wykonawca byłby zobowiązany do ich usunięcia to w sytuacji gdy nie było przez inwestora zgłoszonych roszczeń pieniężnych, przesądzało o zasadności oceny o braku skuteczności potrącenia z kaucji gwarancyjnej. Jednakże z konstatacji tej nie wynika by Sąd Apelacyjny przesądził o odpowiedzialności za wady wykonawcze (...) spółka z o.o.

W świetle powyższych okoliczności oraz mając na względzie, że (...) spółka z o.o. konsekwentnie kwestionowała istnienie podstaw swojej odpowiedzialności za zgłoszone wady obiektu należało przyjąć, że kwestia ta pozostała między stronami sporna i nie została prejudycjalnie rozstrzygnięta.

W tej sytuacji powód nie może na etapie postępowania przeciwegzekucyjnego dążyć do niejako „poprawienia” postępowania dowodowego przez bardziej precyzyjne określenie okoliczności, jakie miały być dowodzone w toku postępowania zakończonym wydaniem spornych tytułów wykonawczych. W rozpatrywanym przypadku powód usiłuje wykreować okoliczności faktyczne i dostosować środki dowodowe do stanowiska Sądu Apelacyjnego, który odmawiając skuteczności zarzutu potrącenia w zakończonym postępowaniu wskazał przyczyny swojej negatywnej oceny. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że w sprawie toczącej się na skutek wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego w żadnym razie nie jest dopuszczalne ponowne merytoryczne rozpoznawanie zasadności roszczenia objętego kwestionowanym tytułem wykonawczym. Z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do

prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli - jak to określono w orzecznictwie - "wykluczającemu działaniu prawomocności". Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów (por. wyrok I ACa 253/14 SA w K. z dnia 12-05-2015, I ACa 253/14).

Mając na względzie, że skutek prawomocności postępowania w sprawie sygn. akt IX GC 298/13 tut. Sądu ma charakter prekluzyjny dla losów niniejszego powództwa opozycyjnego Sąd oddalił wnioski dowodowe zgłoszone w pkt 5 i 6 odpowiedzi na pozew, które zmierzały do wykazania braku winy pozwanej za powstanie usterek, a tym samym odpowiedzialności za ich naprawę, jako zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zgodnie z przyjętym w orzecznictwie stanowiskiem w toku postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności zakresem orzekania nie jest objęte badanie stosunku cywilnego, który łączył strony i który był podstawą wydania tytułu egzekucyjnego. W rozpatrywanym przypadku przesądzenie o istnieniu wierzytelności powoda objętej oświadczeniem o potrąceniu na którym opiera się powództwo o pobawienie tytułu wykonalności sprowadzałyby się do ustalania odpowiedzialności pozwanego za wady, a w konsekwencji uprawnienia powoda do zatrzymania części wynagrodzenia tzw. kaucji gwarancyjnej zasądzonej spornymi tytułami wykonawczymi. Nie jest to dopuszczalne w procesie, którego podstawę stanowi art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. W tym sporze mogą podlegać badaniu tylko okoliczności dotyczące wygaśnięcia zobowiązania po powstaniu tytułu egzekucyjnego gdyż ustalenie zakresu zobowiązania dłużnika stanowiłoby naruszenie zasady res iudicata (por. Sąd Apelacyjny w Łodzi Wydział Cywilny z dnia 27 lutego 2015 r. I ACa 1336/14)..

Bez wpływu na ocenę zasadności powództwa pozostają dowody poniesienia kosztów napraw składane przez powoda w toku niniejszego postępowania. Zbędne też jest rozważanie skuteczności oświadczenia złożonego w toku niniejszego postępowania, gdyż jako wywodzone z tożsamego stosunku prawnego i opartego na analogicznych podstawach podlegało analogicznej ocenie Sądu jak oświadczenie z dnia 11.09.2017r., na którym opierał się pozew. Wskazać w tym miejscu należy, iż to strona powodowa jako potrącająca powinna wykazać skuteczność dokonanego potrącenia, w tym w szczególności istnienie przesłanek z art. 498 k.c. To na niej, jako na wywodzącej ze złożonego oświadczenia skutki prawne, spoczywa obowiązek udowodnienia powoływanych okoliczności (art. 6 k.c.). Samo zgłoszenie zarzutu nie oznacza, że nastąpiły materialnoprawne skutki określone w art. 498 i 499 k. (zob. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 29 września 2010 r., V CSK 43/10, LEX nr 677907).

Powód powyższymi wymogom nie sprostał, gdyż jak wynika z oświadczenia o naliczeniu kar umownych z 24 sierpnia 2017 r. (k.21) swoje uprawnienie do naliczania kar umownych upatruje wprost w uzasadnieniach wyroków objętych powództwem przeciwegzekucyjnym, w których w jego ocenie Sąd „w sposób ostateczny rozstrzygnął kwestię wystąpienia wad i usterek w budynku przy ul. (...) w Ł. wykonanych przez firmę (...) sp. z o.o. ujawnionych w czasie okresu gwarancyjnego, co w jego ocenie uprawnia powódkę do naliczenia kar umownych z tego tytułu”.

Z uwagi na wyżej dokonane ustalenia i ocenę prawną Sąd Okręgowy analizując powyższe oświadczenie i jego zasadność w kontekście zarzutu potrącenia uznał, że takie stanowisko nie miało żadnego oparcia.

Sąd oddalił powództwo w konsekwencji uznania braku podstaw do przyjęcia, że zobowiązanie objęte spornymi tytułami wykonawczymi wygasło wskutek potrącenia, jako zdarzenia w rozumieniu art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. na którym oparte było żądanie pozbawienia ich wykonalności.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnione jest zasadą odpowiedzialności za jego wynik, określoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powód jako strona przegrywająca niniejszą sprawę powinien zwrócić na rzecz pozwanego koszty postępowania niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, które sprowadzają się do wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 10.817 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców

prawnych w brzmieniu obowiązującym na datę 20.09.2017r. (Dz.U. z 2015r. poz. 507 z późn. zm.) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Z tych też względów i na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji.